

	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	
	Szkoła Doktorska Nauk o Języku i Literaturze 	
	Wyrażenia sposobowe: budowa, składnia, semantyka	
	prof. Agnieszka Kaliska	
Rodzaj zajęć	konwersatorium	
Język wykładowy	język polski	
Liczba godzin + forma zaliczenia	20 godzin / zaliczenie na ocenę	
Cel zajęć	• przybliżenie podstawowych założeń składni semantycznej opartej na analizie struktur predykatowo-argumentowych • refleksja nad definicją sposobu wykonywania czynności i jego formalno-powierzchniowymi wykładnikami (na przykładzie języka polskiego, z uwzględnieniem innych języków) • przeanalizowanie właściwości semantyczno-składniowych wybranych wyrażen nazywających sposób wykonywania czynności (tzw. <i>sposobników</i> – zob. Kaliska, 2018) pod kątem ich łączliwości i oddziaływania na cechy selekcyjne argumentów • porównanie właściwości semantycznych i formalno-powierzchniowych wybranych struktur ze sposobnikami w perspektywie międzyjęzykowej (polski vs francuski) (możliwe uwzględnienie innych języków) • uruchomienie w uczestniczkach i uczestnikach kursu refleksji nad sensotwórczą rolą wyrażen sposobowych w znanych im językach • odniesienie sensotwórczej roli sposobników do wyrażen sposobowych w odmianach specjalistycznych	
Treści kształcenia	• podstawowe założenia składni semantycznej opartej na analizie struktur predykatowo-argumentowych • przegląd koncepcji i terminów (np. <i>epirrHEMA</i>, <i>przysłówek</i>, <i>okolicznik</i>, <i>pobocznik</i>, <i>adiunkt</i>, <i>predykat semantyczny</i>, <i>czasownik podporowy</i>, <i>środek czynności</i> a <i>sposób</i> jej wykonywania) • budowa morfologiczno-syntaktyczna wyrażen sposobowych (na przykładzie języka polskiego i francuskiego) • semantyczne i formalno-powierzchniowe uwarunkowania struktur ze sposobnikami (np. funkcja rodzajowo-aspektowa, wyrażenia	

	symetryczne, wyrażenia kolektywne)
Wymagania wstępne	brak
Efekty uczenia się	
	Metody weryfikacji
W zakresie wiedzy: Osoba, która zrealizowała przedmiot, zna i rozumie: osiągnięcia światowej nauki w ramach dyscypliny, w której odbywa się kształcenie, a także paradygmaty i kierunki rozwoju tej dyscypliny, w sposób, który umożliwia twórcze i nowatorskie ich rozwinięcie oraz ich weryfikację w ramach podejmowanych projektów badawczych [E_W01];	Prezentacja ustna lub esej pisemny (dług. 4-5 stron): <i>case study</i> – dobór własny min. dwóch przykładów w wybranym języku, ich szczegółowe objaśnienie i interpretacja w świetle przedstawionego na zajęciach podejścia lub innego wybranego podejścia. Ocena prezentacji uwzględni: jasność prowadzonego wyводу, dobór przykładów, uzasadnienie przedstawionej interpretacji i sprawność w posługiwaniu się metajęzykiem.
W zakresie umiejętności: Osoba, która zrealizowała przedmiot, potrafi: wykorzystywać wiedzę z różnych dyscyplin nauki do twórczego identyfikowania, formułowania i nowatorskiego rozwiązywania złożonych problemów badawczych lub wykonywania zaawansowanych zadań o charakterze badawczym. W szczególności potrafi: definiować cele i przedmiot badań naukowych, formułować hipotezy badawcze, rozwijać metody, techniki i narzędzia badawcze oraz twórczo i efektywnie je stosować, wyciągać wnioski na podstawie wyników badań naukowych [E_U01]; efektywnie pozyskiwać informacje związane z działalnością naukową, z różnych źródeł, również w językach obcych oraz dokonywać właściwej selekcji, krytycznej analizy oraz interpretacji tych informacji; ponadto potrafi dokonać oceny ich znaczenia dla rozwoju nauki [E_U02];	Prezentacja ustna lub esej pisemny (dług. 4-5 stron): <i>case study</i> – dobór własny min. dwóch przykładów w wybranym języku, ich szczegółowe objaśnienie i interpretacja w świetle przedstawionego na zajęciach podejścia lub innego wybranego podejścia. Ocena prezentacji uwzględni: jasność prowadzonego wyводу, dobór przykładów, uzasadnienie przedstawionej interpretacji i sprawność w posługiwaniu się metajęzykiem.
W zakresie kompetencji społecznych: Osoba, która zrealizowała przedmiot, jest gotowa do:	

krytycznej oceny prac z zakresu dyscypliny naukowej, w ramach której prowadzone jest kształcenie oraz własnego wkładu w rozwój tej dyscypliny [E_K01];	Prezentacja ustna lub esej pisemny (dług. 4-5 stron): <i>case study</i> – dobór własny min. dwóch przykładów w wybranym języku, ich szczegółowe objaśnienie i interpretacja w świetle przedstawionego na zajęciach podejścia lub innego wybranego podejścia. Ocena prezentacji uwzględni: jasność prowadzonego wyводу, dobór przykładów, uzasadnienie przedstawionej interpretacji i sprawność w posługiwaniu się metajęzykiem.
Literatura (wybór)	• Ajdukiewicz K. (1985 [1921–1939]), O spójności syntaktycznej [w:] <i>Język i poznanie</i>, t. 1, Warszawa: Wyd. Nauk. PWN. • Kaliska A. K. (2018). Wykładowi instrumentalno-sposobowe a struktura semantyczna zdania. Polsko-francuska perspektywa porównawcza, Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM. • Arnauld A., (1780 [1660]), <i>Grammaire générale et raisonnée</i> [przedruk: Oeuvres de messire Antoine Arnauld, docteur de la Maison et société de Sorbonne], Sigismond D’Arnay & Compagnie. • Basset L. (1998). Autour du circonstant en grec ancien, [w:] <i>Autour du circonstant</i> (red. S. Rémi-Giraud, R. André), Lyon: Presses universitaires de Lyon, s. 11-32. • Daladier A. (1996). Le rôle des verbes supports dans un système de conjugaison nominale et l’existence d’une voix nominale en français, <i>Langages</i> 121. <i>Les supports</i> (red. A. H. Ibrahim), Paris: Larousse, s. 35-53. • Goes J. (2009). Attribution et manière, <i>Langages</i> 175. <i>De la manière</i> (red. N. Flaux et E. Moline), p. 85-102. • Grochowski M., (1975), <i>Srodek czynności w strukturze semantycznej zdania. Narzędzie, substancja, materiał</i>, Wrocław: Ossolineum. • Gross M. (1990). <i>Grammaire transformationnelle du français. Syntaxe de l’adverbe</i>, Paris: ASSTRIL, s. 650. • Guimier C. (1996). <i>Les adverbes du français – le cas des adverbes en -ment</i>, Paris: Ophrys. • Grzegorzczkowska R. (1975). <i>Funkcje semantyczne i składniowe polskich przysłówków</i>, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk: Ossolineum. • Karolak S. (2002). <i>Podstawowe struktury składniowe języka polskiego</i>, Warszawa: Slawistyczny Ośrodek Wydawniczy. • Muller C. (2008). <i>Les bases de la syntaxe. Syntaxe contrastive: français – langues voisines</i>, Bordeaux: Presses Universitaires de Bordeaux. • Nowakowska J. (1933). <i>Określniki sposobu w języku polskim</i>, Lwów: Książnica-Atlas. • Przepiórkowski A., Bańko M., Górski R. L., Lewandowska-Tomaszczyk B. (red.), (2012). <i>Narodowy Korpus Języka Polskiego</i>, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. • Przepiórkowski A. (2017). On the argument-adjunct distinction in the Polish semantic syntax tradition, <i>Cognitive Studies</i>, 17, Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences, University of Silesia & The Slavic Foundation, s. 1-10. • Patejuk A., Przepiórkowski A. (2021). Predicative Adverbs: Evidence from Polish, <i>Linguistic Inquiry</i>, 52/4, s. 835–851. 10.1162/ling_a_00394 • Rosalska P. (2022). <i>Razem, osobno czy w pojedynkę? Relacje między</i>

	<i>przysłówkami kolektywnymi a przysłówkami syngulatywnymi i dystrybutywnymi we współczesnym języku polskim. Toruń: Wydawnictwo Naukowe UMK.</i>
--	---